

A close-up photograph of a hand with a patterned sleeve touching a vinyl record on a turntable. The record has a red and white target-like design in the center. The background is dark and out of focus, with some red light visible.

IN DE SPOTLIGHT CULTUUR VOOR IEDERE STUDENT

SUBSIDIEAANVRAAG REGELING CULTUUREDUCATIE MBO

PLEINC
COACHIT CULTUUR

INLEIDING

Cultuureducatie verdient ook binnen het mbo een structurele plek. Niet als extraatje, maar als waardevol onderdeel van de persoonlijke, sociale en professionele ontwikkeling van jongeren. Juist binnen het mbo is de noodzaak groot: veel studenten komen van het vmbo, waar kunst en cultuur vaak een beperkte rol spelen. Voor hen is het daardoor minder vanzelfsprekend om culturele ervaringen op te doen.

Op het mbo moet hen daarom de mogelijkheid worden geboden om te profiteren van wat kunst te bieden heeft: ruimte om jezelf te ontdekken, andere perspectieven te verkennen, te oefenen met samenwerken en het leren vertellen van je eigen verhaal. In dit project dragen wij hieraan bij door in te zetten op:

- Samenwerking (met verschillende culturele partners, mbo colleges, studentenraad, etc.)
- Visieontwikkeling (van de colleges en culturele partners)
- Kansengelijkheid
- Creatieve ontplooiing
- Verbinding (tussen de studenten, maar ook tussen de betrokken partners)

Vanuit de urgentie om de studenten van de mbo-colleges Airport en Amstelland dezelfde kans te bieden als leerlingen op de havo en het vwo om zich cultureel te ontplooien slaan met dit project onderwijs en cultuur de handen ineen om die ruimte wél te bieden. Studenten van de mbo-colleges Airport en Amstelland van het ROC van Amsterdam en Flevoland (ROCvAF) die bereikt worden met dit project staan vaak aan het begin van een zoektocht; naar een passende opleiding, hun toekomst, een plek in de samenleving. Culturele activiteiten kunnen die zoektocht verdiepen en verrijken, juist omdat ze niet direct hoeven te draaien om 'goed' of 'fout', maar om verkennen, om maken en meemaken. De leefwereld en input van studenten is een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp en de uitvoering van het project.

Naast de waarde voor de leerlingen, biedt het project een impuls voor vernieuwing aan het culturele veld van Amstelland en Haarlemmermeer. Cpunt en Cultuureducatie Amstelland ontwikkelen samen met andere lokale makers en instellingen nieuw aanbod dat aansluit bij deze doelgroep. Tegelijk wordt er gewerkt aan **duurzame** samenwerking tussen cultuur en onderwijs. Plein C ondersteunt dit proces met expertise en begeleiding en zorgt ervoor dat de opbrengsten in de provincie en landelijk gedeeld worden.

De aanvraag voor dit project sluit aan bij de structurele verbetering van cultuureducatie in de directe omgeving van de studenten, juist doordat provinciaal CmK-penvoerder en twee grootstedelijke CmK-penvoerders betrokken zijn en de resultaten daarmee duurzaam meegenomen kunnen worden in hun netwerken. Dit project jaagt dat aan en dient als voorbeeld.

Projectpartners

Het ROC van Amsterdam en Flevoland (ROCvAF) Colleges Airport en Amstelland

ROCvAF Airport en Amstelland bieden een oriëntatietraject voor mbo-studenten, Izone, dat zich richt op studenten die nog niet weten welke opleiding zij willen volgen. Izone helpt studenten bij het ontwikkelen van vaardigheden zoals samenwerken, ondernemen en culturele ontwikkeling, en bereidt hen voor op de arbeidsmarkt. Zij zijn de voornaamste doelgroep binnen dit project. Daarnaast worden ook de studenten van de opleiding International Trade Studies (ITS) bereikt. Zo zorgen we ervoor dat de opbrengsten van dit project breder zijn dan alleen een mooi programma voor Izone-studenten en een kans voor culturele instellingen om hun aanbod voor het mbo (verder) te ontwikkelen. Op deze manier profiteren in de toekomst alle studenten van de Colleges Airport en Amstelland van dit project.

De mbo-colleges Airport en Amstelland willen de samenwerking met lokale culturele instellingen vergroten. Dit biedt opleidingen de kans om cultuureducatie structureel in hun opleidingsvisie en -programma te integreren en studenten om hun wereld verder te verrijken. De samenwerking met culturele partners helpt de studenten hun persoonlijke en professionele ontwikkeling en creatieve ontplooiing te stimuleren en vergroot zo de kansengelijkheid.

Plein C

Plein C speelt een belangrijke rol in cultuureducatie in Noord-Holland en werkt nauw samen met mbo-instellingen, waaronder het ROCvAF. Ze ontwikkelen culturele programma's die aansluiten bij de belevingswereld van jongeren en verbinden cultuur aan maatschappelijke vraagstukken. Plein C heeft ruime ervaring met cultuureducatie in het mbo en heeft projecten zoals *Samen maken we de Switch* succesvol geleid. Plein C fungeert in dit project als organisator, verbinder en adviseur, en speelt een sleutelrol in het ontwikkelen van een duurzaam programma dat cultuureducatie in het mbo versterkt.

Cultuureducatie Amstelland

Cultuureducatie Amstelland, onderdeel van Platform C, verzorgt samen met de regionale culturele organisaties en erfgoedlocaties cultuureducatie in de vorm van lespakketten, leerlijnen, workshops en schoolvoorstellingen voor de scholen in het primair- en voortgezet onderwijs. Cultuureducatie Amstelland adviseert scholen en denkt mee over kunstprojecten in de vorm van workshopdagen, projectweken en themadagen. Zij zijn CmK-penvoerder voor de gemeente Amstelland en willen graag het mbo gaan bereiken.

Cpunt

Als een van de grootste multifunctionele culturele organisaties in Nederland, geeft Cpunt op een unieke wijze gehoor aan de behoefte tot meer verbinding in de samenleving. Met breed aanbod op het gebied van kunst, cultuur en educatie zijn zij er voor iedereen in Haarlemmermeer. Cpunt heeft een uitgebreid aanbod van programma's, activiteiten en projecten voor het onderwijsveld in Haarlemmermeer, van de kinderopvang tot aan het MBO. Zowel op het gebied van leesbevordering als cultuureducatie is Cpunt dé partner voor alle scholen en instellingen in Haarlemmermeer. Zij zijn CmK-penvoerder voor de gemeente en willen meer ervaring opdoen in het samenwerken met het mbo.

AANLEIDING

Startpunt samenwerking

Aan de proeftuin Cultuurcoördinator MBO (CCMBO), ontwikkeld door Plein C, Mocca en LKCA, nam aanvankelijk één tijdelijke cultuurcoördinator deel namens de ROCvAF-colleges Amstelland en Airport. Sinds mei 2025 zijn op beide colleges vaste cultuurcoördinatoren aangesteld. Zij volgen de CCMBO-training die in januari 2026 van start gaat en wordt verzorgd door Plein C en LKCA. Hun doelstelling is op alle opleidingen aan de studenten minimaal 2x per schooljaar culturele activiteiten aan te bieden die aansluiten bij hun (be)leefwereld.

Dankzij ruimte in hun rooster en aandacht voor LOB en het keuzedeel Persoonlijk Profileren, biedt Izone goede aanknopingspunten voor cultuureducatie. De ambitie is om Izone als voorbeeld te gebruiken voor andere opleidingen binnen de colleges. Op dit moment heeft cultuur nog geen structurele plek binnen het onderwijsprogramma. Activiteiten vinden slechts sporadisch plaats, vaak bij instellingen in Amsterdam, en nauwelijks in de gemeenten waar de colleges gevestigd zijn. Daardoor blijven kansen voor samenwerking met lokale culturele partners onbenut. Zulke samenwerkingen kunnen de drempel voor duurzame cultuurdeelname voor studenten verlagen en lokale instellingen toegang geven tot een nieuwe publieksgroep.

Er ontbreekt echter ervaring bij culturele instellingen in het samenwerken met het mbo en het ontwikkelen van passend aanbod. Binnen het mbo is er weinig kennis van het lokale cultuuraanbod, ontbreekt borging in het curriculum en zijn er onvoldoende middelen voor verdieping. Deze aanvraag beoogt structurele verankering van cultuureducatie in het mbo-programma.

Na kennismakingsgesprekken vanuit Plein C met de docententeams en het signaleren van de vraag vanuit de mbo-instelling zijn Cpunt en Cultuureducatie Amstelland, onderdeel van Platform C, aangesloten bij dit project. Een van de doelen is meer lokaal aanbod voor mbo-studenten te ontwikkelen en daar zijn sterke lokale partners essentieel voor. Dat is ook de ervaring uit het eerdere mbo-project *Samen maken we de Switch*, waarvoor Plein C aanvrager was. Dit project vond plaats in Zaandam, in samenwerking met het Tolland College en lokale culturele partners. De inzichten en ervaringen uit dit eerdere traject, uitgevoerd met andere partners, worden meegenomen in dit project.

Gezamenlijke doelstelling

Plein C en ROCvAF werken in dit project samen met lokale culturele instellingen aan een eerste kennismaking met de culturele omgeving en een structurele borging van cultuureducatie in het onderwijsprogramma. Studenten krijgen de kans om zich door middel van cultuur breder te ontwikkelen, zodat zij zichzelf, de lokale culturele omgeving en de beroepen in de culturele sector beter leren kennen en nieuwe vaardigheden opdoen. De koppeling aan het curriculum en de leerdoelen is belangrijk voor de borging in het curriculum en legitimatie, zowel richting de directie en collega's als richting de studenten. Zo begrijpen studenten waarom zij aan dit project deelnemen, wat hun motivatie vergroot.

Tijdens dit project wordt onderzocht wat nodig is voor een sterk en haalbaar cultuurprogramma binnen de MBO Colleges Airport en Amstelland. Op basis van praktijkervaringen ontwikkelen cultuurcoördinatoren een format dat houvast biedt voor voorbereiding, uitvoering, reflectie en inbedding in het curriculum. De opbrengsten worden gedeeld als blauwdruk voor andere opleidingen.

De gezamenlijke doelstelling is:

- Studenten van Izone en ITS maken kennis met culturele partners uit de directe omgeving, met duurzame cultuurdeelname tot gevolg;
- Culturele organisaties verbinden een nieuwe publieksgroep aan hun lokale aanbod en eigen organisatie;
- De kritische en reflectieve denkvaardigheden van studenten worden vergroot, wat leidt tot meer zelfkennis;
- Er ontstaan nieuwe samenwerkingen tussen opleidingen en het culturele veld, gericht op duurzame co-creatie;
- Culturele organisaties ontwikkelen een passend aanbod voor het mbo;
- Er wordt een format ontwikkeld dat uitgerold kan worden binnen de ROCvAF Colleges Airport en Amstelland.

Deze doelstellingen worden onder 'Projectdoelstellingen' verder toegelicht.

PROJECTBESCHRIJVING

Het project bestaat uit drie delen. In alle drie de onderdelen wordt aangesloten op vakken die op het rooster staan van de studenten, te weten LOB, Burgerschap en Keuzedeel Persoonlijk Profileren. De studenten zijn bij de inhoud betrokken en worden gedurende het project steeds meer eigenaar van het programma. In deel 1 denken zij mee over welke culturele vormen onderdeel zijn van het programma. In deel 2 kiezen ze welke discipline ze verder willen onderzoeken en gaan ze in groepjes aan de slag met een kunstenaar of culturele instelling naar

keuze. In het laatste deel nemen ze de rol van curator, organisator en maker op zich. Zij denken mee over de vorm en invulling van het eindevent, onder begeleiding van de culturele partners en docenten.

In alle delen van het project zijn de uitgangspunten dat het programma beroepsgericht en praktisch moet zijn. Het moet voor de studenten steeds duidelijk zijn waarom ze deze lessen krijgen. Dat kan gelinkt zijn aan kennismaken met beroepen in de culturele sector (bijvoorbeeld tijdens een backstage rondleiding kennismaken met de technische beroepen in een poppodium), maar ook aan loopbaanvaardigheden als presenteren, kritisch denken, creativiteit en persoonlijk profileren. In de workshops moet deze link ook nadrukkelijk gemaakt worden en moet er een goede balans zijn tussen informatie die gegeven wordt en het praktisch en actief toepassen van nieuwe kennis. Op deze manier wordt het draagvlak onder docenten en studenten vergroot. Bij alle drie de onderdelen speelt reflectie een grote rol. Tijdens de vaste lessen die verzorgd worden door de mentoren (studieloopbaanbegeleiders) is er aandacht voor reflectie op de workshops, voorstellingen/exposities, rondleidingen, etc. De reflectie gaat zowel over de persoonlijke ontdekkingen van de studenten als over de koppeling met hun toekomstige beroepspraktijk. Denk hierbij aan “heb ik beroepen gezien of kwaliteiten ontdekt die bij mij passen?”

Deel 1 – Dig where you stand

De studenten van Izone en ITS maken kennis met diverse culturele partners uit de omgeving van het college. De lijst met disciplines waar kennis mee wordt gemaakt wordt opgesteld door de ontwikkelgroep. De studenten geven vooraf in een enquête en een gesprek met de mentor aan welke kunstvormen hen interessant lijken. De ontwikkelgroep zorgt, met input van de studentenfeedbackgroep, voor een balans tussen kunstdisciplines waarvan de studenten aangeven er interesse in te hebben en culturele activiteiten waarvan de ontwikkelgroep inschat dat het culturele referentiekader van de studenten kan stretchen en hen uitdaagt. Er wordt nu gedacht aan: fashiondesign, fotografie, creatief schrijven, digitaal ontwerpen, storytelling, podcasting en breaking. Studenten krijgen de ruimte om met aanvullende voorstellen te komen. Er wordt met alle genoemde disciplines kennism gemaakt door te doen en te ervaren.

Culturele instellingen en makers ontwikkelen samen met de ontwikkelgroep een programma voor de studenten van Izone en ITS. De culturele instellingen en makers krijgen hulp van de ontwikkelgroep en de studentenfeedbackgroep, en ontvangen feedback op hun workshops, rondleidingen en het geprogrammeerde aanbod.

Deel 2 – Time to create

De studenten krijgen in deel 2 de keuze uit de disciplines waar ze in deel 1 kennis mee hebben gemaakt. De kunstenaars en instellingen uit deel 1 begeleiden de studenten in groepjes met het werken aan die discipline. De ontwikkelwens van de studenten komt centraal te staan.

Daarnaast wordt met deel 2 aangesloten bij een onderdeel (keuzedeel) van het vaste curriculum van alle Izone studenten: ‘Persoonlijk Profileren’. *“De student leert eigen kwaliteiten beter en bewuster in te zetten, te overtuigen en beter samen te werken. Bovendien leert de student hoe die de eigen ideeën moet vertellen en met kennis en kunde kan bijdragen aan de maatschappij”.*

De eindopdracht binnen ‘Persoonlijk Profileren’ vraagt van studenten dat zij een zelf ontwikkeld idee of product presenteren. Binnen dit project wordt deze opdracht verbonden aan het werken met een culturele discipline. Ze ontwikkelen dus een ontwerp, performance, podcast, video of verhaal en ontdekken tijdens dat maakproces waar hun talenten en drijfveren liggen.

Deel 3 – In the spotlight

In het derde en afsluitende deel van het project ligt de nadruk op het leren presenteren, het opdoen van een succeservaring en het zichtbaar maken van de ontwikkeling die ze hebben doorgemaakt. De studenten werken toe naar een eindevent waarin zij hun ideeën en kunstwerken presenteren aan familie, medestudenten, docenten en betrokken partners. Dit eindevent is niet alleen de afronding van het project, maar ook de formele afsluiting van het keuzedeel 'Persoonlijk Profileren'. De studenten presenteren hun werk en laten daarmee zowel hun creatieve als persoonlijke ontwikkeling zien.

De studenten kiezen zelf op welke manier zij willen presenteren en worden hierin begeleid door de culturele partners met wie zij eerder hebben gewerkt. Zo krijgen zij de ruimte om hun eigen stijl te vinden en te ontdekken hoe zij zich willen uitdrukken. Een belangrijk onderdeel van het eindevent is dat studenten niet alleen de makers zijn, maar ook de curatoren, hosts, gastheren, DJ's, technici en cateraars. Naast hun eigen werk selecteren zij, in groepjes, kunstwerken of acts van de kunstenaars en instellingen waarmee zij in deel 1 en 2 hebben gewerkt. Deze selectie maakt deel uit van het programma van de eindevent. Zo worden de studenten steeds meer eigenaar van het project en worden ze aangesproken op hun autonomie.

Het eindevent is toegankelijk voor studenten van Izone en ITS, medewerkers, de betrokken kunstenaars en familie en vrienden van de studenten. Op deze manier draagt het eindevent ook bij aan de zichtbaarheid van en het draagvlak voor cultuureducatie binnen de colleges. Hiervoor wordt samengewerkt met de communicatieafdelingen van het ROCvAF. De werken worden waar mogelijk ook intern gedeeld en zichtbaar gemaakt.

Overdraagbaar format

Aan het einde van dit project ligt er een werkbaar format voor cultuurprogramma's dat vanaf studiejaar 2026-2027 gebruikt kan worden door alle opleidingen binnen ROCvAF Amstelland en Airport. Dit format wordt tijdens het eerste deel van het project ontwikkeld, op basis van de ervaringen en inzichten die in de praktijk worden opgedaan. De cultuurcoördinatoren van de betrokken colleges spelen hierin een centrale rol.

Dit format biedt houvast bij het vormgeven van cultuurprogramma's die passen bij de belevingswereld van studenten en aansluiten bij onderwijsdoelen. Omdat we willen onderzoeken wat het beste past binnen het ROCvAF Amstelland en Airport, schrijven we het format niet vooraf uit. Eerst willen we in de praktijk onderzoeken wat werkt: wat helpt studenten om betrokken te raken bij kunst en cultuur, welke werkvormen zijn effectief, en hoe sluiten culturele activiteiten logisch aan op het curriculum?

Het format zal uiteindelijk bestaan uit concrete onderdelen, waaronder:

- Suggesties en tips voor voorbereidende lessen (met informatie vanuit de culturele partners);
- Tips voor aansluiten bij de behoefte van de studenten;
- Reflectietools voor in de klas;
- Suggesties voor aansluiting bij curriculum;
- Tips voor inroostering en borging.

Studentenparticipatie & eigenaarschap

Studenten zijn vanaf het begin en in alle fasen actief betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van dit project. Hun rol gaat verder dan die van deelnemer: ze worden gezien als mede-eigenaren van het leerproces en als belangrijke gesprekspartners voor culturele instellingen en docenten. Aan het begin van het traject geven studenten via een enquête en in mentoruren aan

welke kunstdisciplines zij kennen en wat hen aanspreekt. Deze input vormt de basis voor de keuzes in het programma, waarbij gezocht wordt naar een balans tussen herkenning en culturele verbreding.

Studenten van Izone, ITS en uit de studentenraad kunnen zich daarnaast aanmelden voor een studentenfeedbackgroep. Deze groep denkt mee over de inhoud en geeft feedback tijdens het traject. Zo wordt de behoefte van de studenten goed meegenomen in het ontwikkelproces. De studentenraad van MBO College Airport heeft bovendien voorafgaand aan dit project al onderzoek gedaan naar de culturele voorkeuren van studenten op de locatie in Hoofddorp. Ook die uitkomsten worden benut.

Gedurende het hele traject zijn er evaluatiemomenten. Studenten reflecteren op de activiteiten en workshops en hun feedback wordt gedeeld met culturele partners en docenten. Deze inzichten worden gebruikt om het programma bij te stellen en het format verder aan te scherpen.

Het project is zo ingericht dat studenten steeds meer autonomie ervaren. Ze maken keuzes over hun rol, de discipline waarin ze zich willen verdiepen, en hun bijdrage aan het eindevent. Culturele partners worden uitgedaagd om naar studenten te luisteren en hun aanbod daarop af te stemmen. Door studenten in te zetten als experts en mede-ontwikkelaars wordt hun betrokkenheid versterkt en ontstaat een duurzaam, relevant en gedragen cultuurprogramma binnen het mbo.

Deskundigheidsbevordering

Een belangrijk deel van de deskundigheidsbevordering vindt plaats doordat Plein C, Cultuureducatie Amstelland en Cpunt het project in co-creatie met het ROCvAF ontwikkelen binnen de ontwikkelgroep en de culturele instellingen en kunstenaars nieuw aanbod ontwikkelen voor het mbo.

De ervaring van het eerdere mbo-project *Samen maken we de Switch* leerde ons dat docenten behoefte hebben aan een stevige ondersteuning bij het reflecteren op culturele ervaringen. De vaste docenten van het ROCvAF die betrokken zijn bij dit project volgen daarom een masterclass in het reflecteren op kunst. Op deze manier zorgen we dat de opgedane culturele ervaringen landen bij de studenten en leerdoelen behaald worden. De masterclass bestaat uit twee momenten en een praktijkopdracht.

De culturele organisaties en kunstenaars die workshops en rondleidingen verzorgen volgen de masterclass 'mbo op bezoek'. Hierin leren ze over de structuur van het mbo, de (zeer diverse) doelgroep(en) en gaan ze vanuit hun eigen aanbod aan de slag met de aansluiting op de belevingswereld van de studenten. Daarnaast ontvangen zij feedback van de docenten en studenten op hun educatieprogramma's.

De cultuurcoördinatoren ROCvAF volgen de CCMBO-training. Ze leren hierin over de rollen en competenties van de CCMBO-er, visievorming, organisatiestructuur, cirkel van invloed, gesprekstechnieken, communicatie, draagvlak, omgaan met weerstand, verandermanagement, het schrijven van een cultuurplan en financiën.

Cultuureducatie Amstelland, Cpunt en Plein C doen verdere kennis op over de dagelijkse praktijk van het mbo. Deze kennis delen zij binnen hun netwerk van lokale culturele instellingen in Amstelland, Haarlemmermeer. Plein C neemt de opgedane kennis mee in de doorontwikkeling van de CCMBO-training die landelijk wordt aangeboden en deelt de uitkomsten binnen het landelijke netwerk van het LKCA en de Raad van 12.